

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323200565
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 05. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8323200565.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú Y. T., A.. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny M., dieťa rodičov: matky P. T., A.. XX.XX.XXXX, S. W. D. XX, M., právne zastúpenej JUDr. Janou Šepeľovou, advokátkou so sídlom Nám. slobody 13/25, 066 01 Humenné, a otca X. T., A.. XX.XX.XXXX, W. A. XX, M., právne zastúpeného JUDr. Simonou Čerevkovou, PhD., advokátkou so sídlom Masarykova 25, 071 01 Michalovce, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Humenné č.k. 8P/53/2023-65 zo dňa 14.3.2023 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje uznesenie.
- II. Dáva podnet súdu prvej inštancie na začatie konania o uloženie výchovného opatrenia podľa § 37, ods. 2 písm. d) Zákona o rodine.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Otec sa návrhom na nariadenie neodkladného patrenia domáhal úpravy styku s mal. Y..
2. Okresný súd Humenné napadnutým uznesením rozhodol cit.:

„I. Upravuje styk otca s maloletou Y. T. každý párnny týždeň kalendárneho roka v sobotu od 10.00 hod. do nedele do 17.00 hod. a v nepárny týždeň kalendárneho roka v utorok od 15.30 hod. do 18.30 hod. a vo štvrtok od 15.30 hod. do 18.30 hod. tak, že otec si maloletú prevezme od matky v mieste bydliska maloletej alebo zo školského zariadenia a po skočení styku ju odovzdá matke.

II. Toto neodkladné opatrenie potrvá do právoplatného skončenia konania o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu vedenému na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8P/10/2023.“

3. Proti uzneseniu podala odvolanie matka, navrhujúc aby odvolací súd uznesenie zmenil a zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. upravil styk otca s maloletou bez prespávania.
4. Kolíznym opatrovníkom a otec vo svojich písomných vyjadreniach k odvolaniu navrhli napadnuté uznesenie potvrdiť.
5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa

zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie matky nie je dôvodné.

6. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

7. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

8. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

9. V každom konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem maloletého dieťaťa. Zákon o rodine a ani žiaden iný právny predpis presne nedefinuje pojem „záujem maloletého dieťaťa“. Obsah tohto pojmu je široký a je potrebné ho posudzovať vždy v kontexte špecifickosti konkrétneho prípadu s ohľadom na všetky okolnosti. Záujem maloletého dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote maloletého dieťaťa bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj nálezh Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 554/04).

10. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, ich vzájomné vzťahy sú konfliktné, v súčasnosti prebieha v predmetnom prípade aj konanie vo veci samej o rozvod manželstva. Odvolaciemu súdu je známe konanie sp.zn. 23CoP/16/2023, o nariadenie neodkladného opatrenia, v ktorom odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh matky o nariadenie neodkladného opatrenia na uloženie zákazu otcovi mal. na vycestovanie mal. Y. mimo územia SR bez súhlasu matky a konanie sp.zn. 21CoP/19/2023, v ktorom odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zverenia mal. Y. do jej osobnej starostlivosti. Z obsahu spisu ako aj citovaných konaní je odvolaciemu súdu zrejmé, že vzťahy medzi rodičmi sú konfliktné, ich komunikácia ohľadom mal. Y. je narušená a je v rozpore so záujmom mal. dieťaťa, ktoré zmätené a zároveň vystavené rodičovského konfliktu, ktorý vzájomným obviňovaním rodičov a vyvíjaním tlaku na dieťa eskaluje, čo vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka.

11. Zo zisteného skutkového stavu veci je pre odvolací súd zrejmé, že maloletá Y. zdanlivo odmieta k otcovi chodiť, matka udáva, že sa otca bojí, odmieta u neho spať. Pre súdnu úpravu výkonu rodičovských práv a povinností je však nevyhnutné skúmať príčiny tohto nepriaznivého stavu. Ak sa totižto maloleté dieťa odmieta stretávať so svojím rodičom ako najbližšou vzťahovou osobou, významne sa tým ohrozuje rodina ako základná bunka spoločnosti. Odvolací súd v takom prípade považuje za svoju povinnosť

nielen upraviť výkon rodičovských práv a povinností, ktorý zohľadní súčasné vzťahy v rodine, ale tiež skúmať príčiny existujúcich negatívnych javov, s následnou snahou o reparáciu narušených vzťahov.

12. Z výsluchu mal. Y. pred kolíznym opatrovníkom je zrejmé, že dieťa má určité obavy stretávať sa s otcom, bojí sa, že ju tata zoberie, a ona chce byť iba s mamkou. S otcom by sa chcela stretávať nie u neho doma, ale v pizzérii. Napriek jej ambivalentným vyjadreniam je zrejmé, že odmietanie otca je reakciou na strach a neistotu, ktorú u nej vyvolávajú konflikty a nejasná komunikácia medzi rodičmi.

13. Z uvedeného je zrejmé, že mal. Y. bola až príliš vtiahnutá do partnerského konfliktu svojich rodičov, s výrazne nepriaznivým dopadom tohto stavu na jej vlastnú psychickú pohodu, ktorá je základom pre jej zdravý duševný vývin, tiež sa deformoval vzťah maloletej Y. s otcom, ktorý nie je viac odrazom ich vzájomných emocionálnych zážitkov. V rodine je nepochybne potrebné pracovať na obnovení narušených vzťahov a nastavení komunikácie rodičov ohľadom potrieb mal. dieťaťa a vytvorenia ich vzájomnej dôvery vo vzťahu k výkonu starostlivosti o mal. Y.. Autoritatívna úprava styku v rozsahu, ako to učinil súd prvej inštancie sa odvolaciu súdu javí v súčasnosti ako najvhodnejšia pre nastavenie pravidelného systému stretávania sa otca s dcérou, ktorý je nepochybne v záujme dieťaťa a stabilizovania konfliktnej situácie medzi rodičmi.

14. Odvolací súd sa nestotožňuje s postojom matky prezentovaným v odvolaní, kde udáva. Že nebude mal. Y. nútiť proti jej vôli stretávať sa s otcom. Ako to už odvolací súd uviedol, pravidelné stretávanie sa dieťaťa s rodičom ako primárnou vzťahovou osobou je nevyhnutné pre rozvoj citových väzieb dieťaťa s obidvomi rodičmi. V prejednávanom prípade tomu nie je inak. Neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by boli objektívnym dôvodom, prečo by sa Y. nemala stretávať so svojím otcom. Y. otca pozná, dlhú časť svojho života s otcom žila v spoločnej domácnosti, sama sa vyjadřila, že by bola najradšej, keby sa otec vrátil k nim. Ak má Y. strach z otca, ide o strach prenesený, nie primárny. Obavy matky z únosu maloletej boli predmetom konania o nariadenie zákazu vycestovania otca a maloletou, kde súd uviedol, že táto obava matky je nedôvodná.

15. Zhrnúc teda doposiaľ uvedené, odvolací súd sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím v rozsahu úpravy styku mal. Y. s otcom, ktorá sa v súčasnosti nachádza pri matke, považujúc úpravu styku a jej rozsah za dôvodný, preto napadnuté uznesenie potvrdil postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

16. Odvolací súd zároveň dospel k záveru, že rodinné vzťahy vyžadujú okamžitý zásah zo strany súdu. Javí sa, že apely súdu na rodičov nie sú dostatočné a rodičia si naďalej nevedomujú svoju rodičovskú zodpovednosť. Kolízny opatrovník síce s rodinou pracuje, a to aj v spolupráci s psychológom, avšak intenzita konfliktu rodičov a ich úplne zlyhávajúca komunikácia ohľadom potrieb mal. Y., ktorá vyúsťuje do obáv o únos a vyvoláva privolávanie hliadok Policajného zboru vyžaduje prijatie ďalších opatrení. Preto odvolací súd v enunciate tohto uznesenia dal podnet súdu prvej inštancie na začatie konania o nariadenie výchovného opatrenia, ktorého účelom je zlepšenie úrovne komunikácie rodičov a eliminácia ich nepriateľského postoja voči sebe.

17. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nevzhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).